

Contacte și relații internationale ale revistei Energetica

dr. ing. Călin MIHĂILEANU
membru de onoare al IRE

„energetica”
50 de ani

Continutul acestui articol va consta din câteva aspecte retrospective ale acestui semicentener, referitoare atât la prezența ca „reporteri”, cât și, uneori, în postură de „actori” a reprezentanților revistei „ENERGETICA” la evenimentele din viața comunității energetice internaționale.

Trebuie să recunoaștem că anul de naștere al revistei nu a fost unul fast. Climatului internațional era marcat de evenimente îngrijorătoare pe planeta Terra. E suficient să reamintim un singur eveniment, important pentru România, care era una dintre „republicile populare” cu diferite denumiri de popoare, croite după tiparul sovietic. 1953 este anul morții lui Iosif Visarionovici Djușevski, zis Stalin, dar nu și a stalinismului, care avea să supraviețuiască încă un deceniu. Cel puțin!

Cititorul care parcurge astăzi paginile numerelor din primii zece ani de existență ai revistei va fi, desigur, frapat de impactul climatului general ce exista atunci în țara noastră, asupra aspectului și conținutului revistei.

Și cu toate acestea, au avut loc străpungeri ale „cortinei de fier”, consemnate în revistă. Evocăm Conferința mondială pentru utilizarea energiei atomice în scopuri pasnice (Geneva, 1955), reuniunile Comitetului Energiei Electrice din Comisia Economică pentru Europa a ONU, cu sediul în Palatul Națiunilor Unite din același oraș elvețian de pe malul lacului Leman (începând din 1956), sesiunile marilor organizații tehnico-științifice internaționale, neguvernamentale: CIGRE, cu sediul la Paris, și CME, cu sediul la Londra, în care, începând cu anul 1956, românii își reînnoiesc prezența valoroasă, ce fusese unanim apreciată în perioada interbelică.

Trebuie reamintit că revista ENERGETICA, la începuturile sale, apărea ca organ al ASIT – Asociația Științifică a Inginerilor și Tehnicienilor din România și MEEIE – Ministerul Energiei Electrice și al Industriei Electrotehnice –, fiind editată de Editura Energetică de Stat.

Pe de altă parte, atât redactorul șef, cât și redactorul șef adjunct ai revistei Energetica, aveau și altă îndelungă, la o funcție de bază, tot într-o unitate din sectorul energiei electrice, eventual chiar în Departamentul Energiei Electrice din ministerul coordonator respectiv. În felul acesta poziția revistei era

întărită prin prezența reprezentanților săi cei mai autorizați în instituția, care, în comun cu ASIT, tutela revista.

O acțiune organizatorică de mare importanță a fost obținută la inițiativa ASIT, un rol meritoriu avându-l secretarul general al acelei asociații Oliviu Russu, prin crearea, în anul 1956, a Comitetului Român pentru Participarea la Conferințele Energetice Internaționale - CRPCEI. Atât redactorul șef, cât și redactorul șef adjunct al revistei ENERGETICA făceau parte din acest organism.

În vara anului 1956 are loc Sesiunea bienală a CIGRE la Paris. Redactorul șef adjunct al revistei, care era și director tehnic în Direcția Generală Tehnică a MEEIE, solicită, și obține, cu această ocazie o audiență la un cadru de conducere al prestigioasei organizații „Electricité de France”. Se prezintă și se exprimă dorința energeticienilor români din MEEIE de a se stabili contacte directe între cele două organizații. Pledoaria tânărului inginer (avea 33 de ani) „en provenance des pays de l'Est”, obține câștig de cauză și i se organizează un program de vizite tehnice, cu o durată de o săptămână. Ajuns în această „stare de fapt” el cere aprobarea ministrului pentru prelungirea deplasării. Ministrul, deși cunoscut pentru caracterul său dificil, dă dovadă de un spirit de largă deschidere, aprobând acțiunea.

Înarmat cu un geamantan de documentații culese din toate locurile vizitate, redactorul șef adjunct, care fusese și „reporter” și „actor” în această acțiune, face o expunere foarte apreciată, în actuala sală „Nicolae Caranfil” din imobilul de la nr. 33 pe Bdul General Magheru, plină până la refuz.

Un început era realizat, dar el trebuia urmat de alți pași, care aveau să fie parcurși în anii care au urmat, pentru apropierea energeticienilor români de prestigioasa „Electricité de France”. În anul 1963, redactorul șef adjunct ocupa funcția de inginer șef la IRME, în care calitate fusese mandatat să poarte tratative tehnico-comerciale cu Ungaria, Cehoslovacia și URSS pentru realizarea conectării sistemului electroenergetic național (SEN) al României (nu la UCPT! era prea devreme!) la Sistemele Electroenergetice Interconectate (SEI) ale țărilor socialiste. Interconexiunea avea să se realizeze pe traseul Ludus – Mukacevo – Lernesany, la 27 octombrie 1963.

În această perioadă, redactorul șef adjunct stabilește, cu ocazia unei vizite la Paris la CIGRÉ, legătura cu DAFECO – Direcția Afacerilor Economice și a Cooperării Internaționale a EdF (predecesora actuală „EdF Internationale”), având ca șef pe René Jupillat și ca adjunct pe Jean Poutiers. René Jupillat este invitat în România și redactorul șef adjunct poartă cu dânsul discuții. Ei elaborează și parafează proiectul unei convenții de colaborare tehnico-științifică între DEF din România și Electricité de France ce avea să fie semnată câțiva ani mai târziu.

În anul 1964 are loc primul schimb de delegații de energeticieni români și americani, în aprilie vizita a șase români, în frunte cu ministrul adjunct Nicolae Gheorghiu, în SUA și în noiembrie vizita de răspuns în România a 11 energeticieni americani, în frunte cu bunicul cunoscutul Walker L. Cisler. Pentru pregătirea și realizarea acestei importante acțiuni fuseseră instrumentați W. Cisler și redactorul șef adjunct al revistei ENERGETICA, care în acel an deținea funcția de director general al energiei electrice în Ministerul Minelor și Energiei Electrice și care făcuse parte și din delegația română, fiind secretarul și translatorul acesteia. În același an au loc două avarii de sistem și se hotărăște, la niveluri superioare, să se ceară o consultație din partea „Electricité de France”. Redactorul șef adjunct, în calitate pe care o deține în minister, primește misiunea de a duce tratativele necesare, fiind cunoscut la EdF încă din 1956. Este contactat directorul general al renumitei „Direction des Études et Recherches”, Pierre Ailleret (tatăl lui François Ailleret, personalitate marcantă actuală în CME), și o echipă multidisciplinară de cinci specialiști din EdF, în frunte cu Pierre Ailleret însuși, expertizează timp de două săptămâni la fața locului, sistemul electroenergetic național românesc și redactează un raport cu recomandări.

Convenția de colaborare tehnico-științifică este în fine semnată la Paris în aprilie 1967, în cadrul unei ceremonii oficiale, de René Jupillat directorul EdF – DAFECO, din partea franceză și de Eugeniu Pavel, directorul Direcției Tehnice din Ministerul Energiei Electrice, din partea română. Dr. ing. Eugeniu Pavel, era viitorul secretar de redacție între martie 1984 și decembrie 1987 și redactor responsabil între decembrie 1987 și august 1996 al revistei Energetica. La Paris, dr. ing. Eugeniu Pavel, fusese însoțit de dr. ing. Teodor Popa, director adjunct științific la ICENERG, viitor secretar de redacție între martie 1988 și iunie 1991.

În ceea ce privește CME, România, țara fondatoare (1924), a fost prezentă după război la congresele de la Viena (1956), Melbourne (1962), Moscova (1968), Detroit (1974),

München (1980), Madrid (1992), Tokio (1995), Houston (1998) și Buenos-Aires (2001). Cel de al 8-lea Congres al CME s-a desfășurat în România în anul 1971, cu eforturi organizatorice și financiare conjugate, încununate de un mare succes, unanim recunoscut pe plan internațional, în ciuda faptului că se desfășurase într-o țară „mică”, în comparație cu cel care avuse loc (URSS) și cel următor (SUA).

Revista ENERGETICA a oglindit cu asiduitate activitățile și rezultatele acestora la CME datorită și faptului că neîntâmplător redactorul șef al revistei, regretatul profesor Ioan D. Stăncescu, a fost timp de 27 de ani, Secretarul Comitetului Național Român al CME (CNR-CME) și a fost prezent la multe din reuniunile și congresele CME.

Mai merită semnalat faptul că în urma Congresului CME de la București, președinția CME a revenit pe o perioadă de 3 ani (1971-1974) românului Octavian Groza. Această președinție a fost păstrată și în tot timpul desfășurării Congresului de la Detroit, inaugurat de președintele SUA, Gerald Ford. Acesta și-a început discursul inaugural cu cuvintele: „President Groza, Ladies and Gentlemen”.

Un moment interesant de evocat îl constituie cel de-al 6-lea Congres al CME de la Melbourne, în octombrie 1962. Era primul Congres care se desfășura în emisfera sudică a globului. La congres participa același redactor-șef adjunct al revistei, împreună cu Octavian Groza, la acea vreme director al ISPE (care cuprindea și activitatea hidroenergetică, ISPH urmând să se înființeze, prin desprindere din ISPE, un an mai târziu). Ministerul din care făceau parte era Ministerul Minelor și Energiei Electrice. Congresul s-a desfășurat în clădirile campusului universitar. Australia făcea parte încă din Commonwealth-ul britanic. Țara noastră nu avea relații diplomatice cu Australia. Călătoria cu avioane Boeing 707 (Boeing-uri 747 nu erau încă în uz) a durat, la ducere, două zile și două nopți. Descrierea detaliată a Congresului este redată în nr. 3/1963 al revistei. Ce nu este însă scris, este faptul că delegații români au trăit la sfârșitul congresului, celebra criză cubaneză a rachetelor sovietice.

Astăzi, cei ce privesc la televiziune canalul „Discovery” au aflat cu lux de amănunte toate momentele confruntării dintre J.F. Kennedy și Nikita S. Hrușciiov, care amenința să degenereze într-un al treilea război mondial. În final înțelepciunea a prevalat, de ambele părți, și sovieticii și-au retras rachetele, iar Fidel Castro s-a ales cu unele avantaje pecuniare.

Cei doi delegați români, ca și australienii de la

antipozi, de altfel, nu au prea fost conștienți de pericolul pe lângă care trecuseră. Au trebuit doar să aștepte câteva zile, pe spezele companiei QUANTAS, până a fost găsită o cursă cu escală în Singapore și nu pe celelalte aeroporturi din Asia de Sud Est, care erau amplasate în țări din SEATO și nu permiteau celor doi „comuniști” să aterizeze la esca de realimentare cu combustibil, chiar dacă rămăneau la bordul avionului!

După cum este cunoscut, relațiile energeticienilor români cu comunitatea tehnico-științifică internațională occidentală au fost serios afectate de blocajul sistematic aplicat personal de cuplul prezidențial de tristă amintire, care a culminat în anii '80 cu excluderea țării noastre atât din CIGRÉ, cât și din CME, pentru neplata repetată a cotizațiilor anuale.

După revoluția din 1989 legăturile au fost restabilite, ca urmare a excelentelor relații personale ce fuseseră păstrate. Mai mult, ne-au fost acordate condiții favorizante (scutirea de plata cotizațiilor din trecut, furnizarea de documentații pentru completarea golurilor ce se creaseră în bibliotecile Comitetelor naționale CIGRÉ și CME etc.) Este memorabilă reprimirea României în CME, cu ocazia Adunării Executive din anul 1992 la Budapesta, când au fost prezenți cei doi vicepreședinți ai CNR-CME: regretatul Costin Motoiu și Calin Mihaileanu, și a fost prezentat noul președinte, Aureliu Leca.

Revista ENERGETICA, un veritabil seismograf, a înregistrat vibrațiile pozitive și negative din acești 50 de ani.

În cursul anului 2002, ASTER*, care a preluat editarea revistei Energetica, s-a afiliat la EURELECTRIC, la cererea și cu acordul principalelor companii energetice din România. Ca urmare, revista Energetica a început să publice în paginile ei informații de o deosebită importanță politică și strategică, analizate, cercetate și elaborate de experții EURELECTRIC sau de conducerea acestei organizații.

Revista Energetica are contacte reciproce cu publicații internaționale de mare prestigiu, ca de exemplu publicațiile IEEE Transactions ale celebrului institut și altele cu care se realizează un schimb gratuit de publicații, reciproc benefic.

Un viitor frumos este deschis în fața tinerilor energeticieni. Este misiunea lor să îl traducă în viață. Să le uram succes!

*Începând cu ianuarie 2003 ASTER se numește Institutul Național Român pentru Studiul Amenajării și Folosirii Surselor de Energie – IRE